2025/535

21.3.2025

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2025/535

ze dne 18. března 2025

o zřízení Nástroje pro reformy a růst pro Moldavskou republiku

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

v souladu s řádným legislativním postupem ([1]),

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Unie je založena na hodnotách uvedených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), mezi něž patří demokracie, právní stát a dodržování lidských práv. Tyto hodnoty jsou součástí přístupových kritérií stanovených na zasedání Evropské rady v Kodani v červnu 1993 (dále jen „kodaňská kritéria“), která představují podmínky způsobilosti pro členství v Unii.

(2) Proces rozšíření Unie je založen na stanovených kritériích, spravedlivých a přesně vymezených podmínkách a zásadě vlastních zásluh. Zásadní význam má i nadále pevné odhodlání uplatňovat přístup „základní zásady na prvním místě“, který klade silný důraz na právní stát, základní práva, fungování demokratických institucí a reformu veřejné správy a na hospodářská kritéria. Pokrok závisí na tom, zda Moldavská republika (dále jen „Moldavsko“) provede reformy nezbytné ke sladění s *acquis* Unie.

(3) Útočná válka Ruska proti Ukrajině dále ukázala, že rozšíření Unie je geostrategickou investicí do míru, bezpečnosti a stability. Unie je plně a jednoznačně odhodlána podporovat perspektivu členství Moldavska v Unii. Orientace Moldavska na Unii a jeho závazek vůči ní jsou výrazem jeho strategické volby a jeho místa ve společenství hodnot. Cestu Moldavska k členství v Unii je třeba pevně ukotvit ve hmatatelném, konkrétním pokroku v oblasti reforem.

(4) Je ve společném zájmu Unie a Moldavska, aby Moldavsko pokročilo v reformách svého politického, právního a hospodářského systému s ohledem na jeho budoucí členství v Unii a aby byl jeho přístupový proces podpořen. Vyhlídka na členství v Unii má silný transformační účinek, protože přináší pozitivní demokratické, politické, hospodářské a společenské změny a přispívá k posílení odolnosti Moldavska.

(5) Je třeba, aby některé výhody členství v Unii byly nabídnuty ještě před přistoupením. Jedná se zejména o hospodářskou konvergenci. Konvergence Moldavska, pokud jde o HDP na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly, zůstává na nízké úrovni 29 % unijního průměru a nepostupuje dostatečně rychle. Za významného přispěvatele k sociálnímu a hospodářskému rozvoji Moldavska je třeba považovat také moldavskou diasporu.

(6) Vzhledem k tomu, že přístupová jednání s Moldavskem byla zahájena v červnu 2024, je důležité poskytnout Moldavsku na cestě k přistoupení nezbytnou podporu. Dále je důležité, aby se podpora dostala na úroveň srovnatelnou s ostatními kandidátskými zeměmi, které vedou přístupová jednání, neboť je důležité, aby byly zajištěny odpovídající zdroje.

(7) Provádění plánu růstu pro Moldavsko vyžaduje odpovídající financování v rámci nového specializovaného finančního nástroje (dále jen „nástroj“). Nástroj má zemi pomoci při provádění reforem pro udržitelný hospodářský růst a pokrok v základních zásadách.

(8) Vzhledem jednak k nespravedlivé útočné válce Ruska proti Ukrajině, která má výrazný dopad na bezpečnost, hospodářství a životní občanů Moldavska, a jednak k současným bezprecedentním hybridním útokům proti této zemi a jejím demokratickým institucím by cílem nástroje měla být podpora Moldavska při řešení důležitých výzev,

([1]) Postoj Evropského parlamentu ze dne 11. března 2025 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 18. března 2025.

zejména pokud jde o hospodářství, energetiku, potraviny a hodnotové řetězce. Je vhodné, aby byla v rámci nástroje poskytována Moldavsku včasná podpora a aby mu nástroj umožnil zvýšit odolnost vůči zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování do jeho svrchovanosti, demokratických procesů a institucí.

(9) Pro dosažení cílů plánu růstu pro Moldavsko je třeba – s ohledem na investiční oblasti – klást zvláštní důraz na odvětví, která mohou fungovat jako významné činitele sociálního a hospodářského rozvoje: propojení, infrastrukturu, včetně udržitelné dopravy, dekarbonizaci, energetiku, ekologickou a digitální transformaci, zemědělství a potravinářství a také na vzdělávání, účast na trhu práce a rozvoj dovedností, se zvláštním zaměřením na děti a mládež a zvyšování životní úrovně v celé zemi.

(10) Nástroj by měl vycházet z programu přidružení s Moldavskem a z práce na hospodářském a investičním plánu pro Východní partnerství v Moldavsku, který podpořil investice do kritických odvětví, jako je propojení, energetická účinnost a energetická bezpečnost, aniž by došlo k uvíznutí aktiv, rozvoj podnikání a konkurenceschopnost. Větší přístup na jednotný trh Unie na základě uplatňování prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, lepší infrastruktura a účast na programech a politikách Unie, pokud Moldavsko sjednotí své právní předpisy s příslušnými pravidly Unie týkajícími se jednotného trhu, budou mít okamžitý hmatatelný sociálně-ekonomický přínos.

(11) Ke zlepšení propojení mezi Moldavskem a Unií je nezbytná udržitelná dopravní infrastruktura, jež by měla přispět k integraci Moldavska do dopravní sítě Unie. V revidované transevropské dopravní síti (TEN-T) Komise rozšířila na Moldavsko evropský Baltsko-černomořsko-egejský dopravní koridor. Síť TEN-T je standardem pro financování udržitelné dopravní infrastruktury, včetně dopravních prostředků šetrných k životnímu prostředí, jako jsou železnice, a také pro digitalizaci dopravy. Zásadní význam pro regionální energetickou bezpečnost a integraci v rámci Unie mají přeshraniční projekty v oblasti energetické infrastruktury a propojení s členskými státy a partnery Unie zapojenými do procesu rozšíření.

(12) Nástroj by měl podporovat investice a reformy, které pomáhají Moldavsku razit cestu k digitální transformaci hospodářství a společnosti v souladu s vizí Unie do roku 2030 formulovanou ve sdělení Komise ze dne 9. března 2021 s názvem „Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády“, a podporovat digitální ekonomiku, která je prospěšná všem občanům. Nástroj by měl Moldavsku pomáhat při dosažení obecných cílů a cílů v oblasti digitalizace souvisejících s Unií. Jak uvedla Komise ve svém sdělení z 15. června 2023 s názvem „Provádění souboru opatření EU pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G“, měl by být tento soubor opatření standardem pro unijní financování opatření k zajištění bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity projektů digitální infrastruktury v regionu.

(13) Podpora v rámci tohoto nástroje by měla být poskytována za účelem splnění obecných a zvláštních cílů na základě stanovených kritérií a s jasnými platebními podmínkami. Tyto obecné a zvláštní cíle by se měl být plněny tak, aby se vzájemně posilovaly. Nástroj by měl podporovat proces rozšíření tím, že bude urychlovat jak sladění s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy (dále jen „*acquis*“) Unie s cílem dosáhnout členství v Unii, tak i postupné začlenění Moldavska na jednotný trh Unie a jeho sociálně-ekonomickou konvergenci s Unií. Nástroj by měl podporovat také dobré sousedské vztahy.

(14) Kromě podpory sociálně-ekonomické konvergence by měl nástroj rovněž pomoci urychlit reformy související se základními zásadami procesu rozšíření, včetně právního státu, základních práv, mimo jiné práv uprchlíků a příslušníků menšin, včetně národnostních menšin a Romů, jakož i práv leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních osob (LGBTI osob). Měl by také zlepšit fungování demokratických institucí a veřejné správy, zadávání veřejných zakázek, kontrolu státní podpory a řízení veřejných financí, boj proti všem formám korupce a organizované trestné činnosti, kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu a politiku zaměstnanosti a ekologickou transformaci země a cíle v oblasti klimatu a životního prostředí.

(15) Nástroj by měl Moldavsku pomoci při přípravě na členství v Unii v souladu se stávající metodikou rozšíření.

(16) Nástroj by měl doplňovat stávající hospodářský a finanční dialog, aniž by byla ohrožena oblast jeho působnosti, a tím posílit hospodářskou integraci a přípravu na mnohostranný dohled Unie nad hospodářskou politikou země.

(17) Nástroj by měl podporovat rozvoj zásad účinnosti, respektovat adicionalitu a doplňkovost s podporou v rámci jiných programů a nástrojů Unie a usilovat o to, aby se zabránilo zdvojování a byla zajištěna součinnost mezi pomocí poskytovanou podle tohoto nařízení a jinými formami pomoci, včetně integrovaných finančních balíčků složených z finančních prostředků na vývoz i na rozvoj poskytovaných Unií, členskými státy, třetími zeměmi a organizacemi a subjekty a mnohostranné a regionální spolupráce. Je nanejvýš důležité, aby se Moldavsko i nadále účastnilo i jiných programů financování Unie.

(18) V souladu se zásadou inkluzivních partnerství by Komise měla usilovat o zajištění toho, aby probíhaly náležité konzultace s moldavským parlamentem, místními orgány v souladu s vnitrostátním právním řádem Moldavska a s příslušnými zúčastněnými stranami z Moldavska, včetně jejich sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a aby tyto subjekty měly včasný přístup k relevantním informacím, které jim umožní hrát smysluplnou úlohu při navrhování a provádění programů a při souvisejícím procesu monitorování.

(19) Na podporu cílů nástroje a za účelem posílení příslušných kapacit Moldavska pro provádění programu reforem by měla být poskytována technická podpora a pomoc v rámci přeshraniční spolupráce.

(20) Nástroj by měl zajistit soulad s obecnými cíli vnější činnosti Unie stanovenými v článku 21 Smlouvy o EU, včetně dodržování základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie, a podporu těchto cílů. Zejména by měl zajistit ochranu a podporu lidských práv a právního státu.

(21) Nástroj by měl podněcovat inovace, výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem na podporu ekologické a digitální transformace a měl by podporovat místní odvětví se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky.

(22) Moldavsko by mělo věrohodným způsobem prokázat, že se hlásí k evropským hodnotám, mimo jiné tím, že svou činnost sladí se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, včetně omezujících opatření Unie.

(23) Při provádění nástroje by měla být zohledněna strategická autonomie Unie a strategické zájmy Unie a jejích členských států a hodnoty, na nichž je Unie založena.

(24) Činnost v rámci nástroje by měla napomáhat pokroku při uplatňování norem Unie v oblasti sociálních věcí, klimatu a životního prostředí a při realizaci cílů udržitelného rozvoje OSN, Pařížské dohody přijaté podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (dále jen „Pařížská dohoda“), Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci a neměla by přispívat ke zhoršování stavu životního prostředí ani životní prostředí či klima poškozovat. Opatření financovaná v rámci nástroje by měla být v souladu s vnitrostátním plánem Moldavska v oblasti energetiky a klimatu, jeho vnitrostátně stanoveným příspěvkem a ambicí dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Nástroj by měl přispívat ke zmírňování změny klimatu a ke schopnosti přizpůsobit se jejím nepříznivým dopadům a měl by podporovat odolnost vůči změně klimatu. Financování v rámci nástroje by mělo podporovat zejména přechod k dekarbonizovanému, klimaticky neutrálnímu oběhovému hospodářství odolnému vůči změně klimatu.

(25) Provádění tohoto nařízení by se mělo řídit zásadami rovnosti a nediskriminace vypracovanými v rámci strategií Unie rovnosti. Mělo by podporovat a rozvíjet genderovou rovnost a začleňování genderového hlediska, zajišťovat smysluplné zapojení žen do rozhodovacích procesů a posilování postavení žen a dívek a mělo by usilovat o ochranu, prosazování a plné požívání všech lidských práv všemi ženami a dívkami, jakož i předcházet násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a bojovat proti němu a zohledňovat příslušné akční plány EU pro genderovou rovnost a příslušné závěry Rady a mezinárodní úmluvy. Kromě toho by toto nařízení mělo být prováděno při plném respektování evropského pilíře sociálních práv, a to i pokud jde o ochranu dětí a pracovní práva. Provádění nástroje by mělo být v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením a jeho protokolem a mělo by zajišťovat dostupnost jeho investic a technické pomoci v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ([2]).

([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

(26) S ohledem na Zelenou dohodu pro Evropu coby evropskou strategii udržitelného růstu a na význam naplňování cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti v souladu se závazky interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí ([3]) by měl nástroj přispívat k dosažení obecného cíle, kterým je vynakládat 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu a na cíle v oblasti biologické rozmanitosti 7,5 % v roce 2024 a 10 % v letech 2026 a 2027. Nejméně 37 % nevratné finanční podpory, včetně rezerv, poskytované na investiční projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství, jedné z regionálních investičních platforem uvedených v článku 32 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ([4]), by mělo být přiděleno na cíle v oblasti klimatu. Tato částka by měla být vypočtena pomocí ukazatelů z Ria v souladu s povinností EU oznamovat OECD mezinárodní financování opatření v oblasti klimatu a s dalšími závazky podle mezinárodních dohod či rámců. Již od června 2025 se klimatické koeficienty EU použitelné ve všech programech víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a stanovené v pracovním dokumentu útvarů Komise nazvaném „Struktura začleňování problematiky klimatu do víceletého finančního rámce na období 2021–2027“ použijí rovněž na výdaje v oblasti klimatu v rámci okruhu 6 víceletého finančního rámce („Sousedství a svět“). Nástroj bude v souladu s přístupem v rámci ostatních nástrojů okruhu 6 s cílem zajistit jednotné podávání zpráv o klimatu v Moldavsku. Nástroj by měl podporovat činnosti, které plně dodržují unijní normy a priority v oblasti klimatu a životního prostředí a zásadu „významně nepoškozovat“.

(27) Projekty jsou v rámci Investiční platformy sousedství schvalovány po posouzení Komisí a na základě kladného stanoviska členských států ve výboru Investiční platformy sousedství.

(28) Komise by měla ve spolupráci s členskými státy a Moldavskem zajistit soulad, soudržnost, konzistentnost a doplňkovost, větší transparentnost a odpovědnost při poskytování pomoci, mimo jiné zavedením vhodných systémů vnitřní kontroly a politiky boje proti podvodům. Podpora v rámci nástroje by měla být podmíněna tím, že Moldavsko bude prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, svobodných a spravedlivých voleb, svobodných, nezávislých a pluralitních sdělovacích prostředků, nezávislosti justice a zásady právního státu, a že zaručí dodržování všech povinností v oblasti lidských práv včetně práv osob patřících k menšinám.

(29) Nástroj by měl být podpořen zdroji z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa), především z finančních prostředků přidělených na východní sousedství, ve výši 520 milionů EUR ve formě nevratné podpory a maximální částkou 1 500 milionů EUR ve formě půjček na období 2025–2027. Nevratná podpora by měla pokrýt 9 % rezerv požadovaných na půjčky odpovídající 135 milionům EUR, podporu poskytovanou Unií na projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství, jak je uvedeno v čl. 18 odst. 2 tohoto nařízení, a doplňkovou podporu, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Nevratná podpora by měla být financována z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947. Všechna ustanovení podle nařízení (EU) 2021/947 by se měla použít, pokud není v tomto nařízení uvedeno jinak.

(30) Rozhodnutí o uvolnění podpory ve formě půjček podle čl. 19 odst. 3 by měla být přijata v období od 1. ledna 2025 do 30. června 2029. Toto konečné datum zahrnuje dobu, kterou Komise potřebuje k vyhodnocení úspěšného splnění příslušných platebních podmínek a k přijetí následného rozhodnutí o uvolnění finančních prostředků.

(31) Aby se napomohlo maximální účinnosti finanční podpory Unie, pokud jde o přilákání dalších investic, a aby se zajistila kontrola Unie nad výdaji, měly by být investice na podporu programu reforem prováděny prostřednictvím rámce Investiční platformy sousedství. Alespoň 25 % částky půjčky uvolněné Moldavsku by mělo Moldavsko poskytnout na investiční projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství. Jedná se o doplněk k nevratné podpoře poskytnuté Unií na tyto projekty.

([3]) Interinstitucionální Dohoda ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázni, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

(32) Finanční závazek z půjček v rámci tohoto nástroje by neměl být součástí záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947.

(33) Na toto nařízení by se měla vztahovat horizontální finanční pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“). Tato pravidla jsou stanovena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ([5]) (dále jen „finanční nařízení“) a upravují zejména postup sestavování a plnění rozpočtu v rámci přímého a nepřímého řízení prostřednictvím grantů, zadávání veřejných zakázek, finanční pomoci, operací kombinování zdrojů a náhrad vyplácených externím odborníkům, jakož i kontroly zodpovědnosti účastníků finančních operací.

(34) V příslušných případech by mělo být stanoveno omezení způsobilosti v postupech poskytování prostředků v rámci nástroje vzhledem ke zvláštní povaze dané činnosti nebo v případě, že tato činnost ovlivňuje bezpečnost nebo veřejný pořádek.

(35) V zájmu zajištění účinného provádění nástroje včetně usnadnění integrace Moldavska do evropských hodnotových řetězců by veškeré dodávky a materiály financované a pořizované v rámci nástroje měly pocházet z členských států, Moldavska, kandidátských zemí a smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a zemí, které poskytují Moldavsku podporu na úrovni srovnatelné s úrovní podpory, již poskytuje Unie, při zohlednění velikosti jejich hospodářství, a pro které Komise stanovila reciproční přístup k vnější pomoci v Moldavsku, ledaže tyto dodávky a materiály nelze za přiměřených podmínek získat v kterékoli z těchto zemí.

(36) S Moldavskem by měla být uzavřena dohoda o nástroji, v níž budou stanoveny zásady finanční spolupráce mezi Unií a Moldavskem a upřesněny nezbytné mechanismy týkající se kontroly, dohledu, monitorování, hodnocení, podávání zpráv a auditu financování z prostředků Unie v rámci nástroje, pravidla pro daně, cla a poplatky a opatření týkající se prevence, odhalování, vyšetřování a nápravy nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů. S Moldavskem by proto měla být rovněž uzavřena smlouva o úvěru, která by obsahovala zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěrů. Dohoda o nástroji i smlouva o úvěru by se měly neprodleně předat současně Evropskému parlamentu a Radě.

(37) Dohoda o nástroji by měla stanovit povinnost zemí, které jsou příjemci podpory, zajistit v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými pravidly pro ochranu údajů shromažďování odpovídajících údajů o osobách a subjektech, které přijímají finanční prostředky, včetně informací o skutečném vlastnictví, a přístup k nim za účelem provádění programu reforem.

(38) Provádění nástroje by se mělo v Moldavsku opírat o program reforem, který poskytne rámec pro posílení inkluzivního a udržitelného sociálně-ekonomického růstu, jasně formulovaný a sladěný s požadavky na přistoupení k Unii a s hlavními zásadami procesu rozšíření. Program reforem bude sloužit jako zastřešující rámec pro dosažení cílů tohoto nástroje. Program reforem by měl být vypracován v úzké konzultaci s moldavským parlamentem a příslušnými zúčastněnými stranami, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, jejichž podněty by měly být zohledněny. Moldavsko by mělo ve vhodných případech a v souladu se svým vnitrostátním právním řádem usilovat o to, aby byl nástroj prováděn se zapojením místních orgánů a po konzultaci s nimi. Vyplácení podpory Unií by mělo být podmíněno dodržováním platebních podmínek a měřitelným pokrokem při provádění reforem stanovených v programu reforem, které posoudí a formálně schválí Komise. Uvolnění finančních prostředků by mělo být odpovídajícím způsobem strukturováno, přičemž by mělo zohledňovat cíle nástroje.

(39) Program reforem by měl zahrnovat cílená reformní opatření a prioritní investiční oblasti společně s platebními podmínkami v podobě měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků, které svědčí o uspokojivém pokroku nebo o dokončení těchto opatření, a harmonogram provádění těchto opatření. Program reforem by měl rovněž obsahovat orientační seznam plánovaných investičních projektů určených k provádění podle rámce Investiční platformy sousedství. Tyto kroky by měly být naplánovány tak, aby byly provedeny do 31. prosince 2027, přestože by mělo být možné celkově dokončit opatření, jichž se tyto kroky týkají, i po roce 2027, avšak nejpozději 31. prosince 2028. Program reforem by měl obsahovat vysvětlení systému Moldavska určeného k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, podvodů a střetů zájmů při

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

využívání finančních prostředků získaných v rámci tohoto nástroje a opatření k zamezení dvojímu financování z tohoto nástroje a jiných programů Unie, jakož i od jiných dárců.

(40) Program reforem by měl obsahovat vysvětlení, jak opatření přispějí k cílům v oblasti klimatu a životního prostředí, k zásadě „významně nepoškozovat“ a k digitální transformaci.

(41) Opatření v rámci programu reforem by měla přispět ke zlepšení účinnosti systému řízení a kontroly veřejných financí a účinného systému kontroly státní podpory a k předcházení praní peněz, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým únikům, podvodům a organizované trestné činnosti s cílem zajistit spravedlivé podmínky pro všechny podniky. Program reforem by měl obsahovat popis těchto systémů, jakož i konkrétní kroky související s kapitolou jednání 32 s cílem podpořit Moldavsko při uvádění jeho požadavků na audit a kontroly do souladu se standardy Unie. V případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků zahrnuje krok související s kapitolou jednání 32 podle čl. 19 odst. 2, neměla by Komise přijmout rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.

(42) Program reforem by také měl obsahovat ukazatele pro hodnocení pokroku s ohledem na dosažení obecných a zvláštních cílů nástroje uvedených v tomto nařízení. Tyto ukazatele by měly vycházet z mezinárodně dohodnutých ukazatelů. Ukazatele by také měly být v co největší míře v souladu s klíčovými ukazateli výkonnosti obsaženými v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvalují programy reforem pro země západního Balkánu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ([6]), a v rámci pro měření výsledků činnosti fondu EFSD+. Ukazatele by měly být relevantní, obecně přijímané, důvěryhodné, jednoduché a spolehlivé.

(43) Komise by měla program reforem posoudit na základě seznamu kritérií stanovených v tomto nařízení. Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci ke schválení tohoto programu reforem. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ([7]). Komise by měla řádně zohlednit rozhodnutí Rady 2010/427/EU ([8]) a případně úlohu Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ).

(44) Pracovní program ve smyslu čl. 110 odst. 2 finančního nařízení přijatý v souladu s příslušnými ustanoveními nařízení (EU) 2021/947 by měl zahrnovat částky financované z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947.

(45) Vzhledem k potřebě flexibility při provádění tohoto nástroje by Moldavsko mělo mít možnost podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu jejího prováděcího rozhodnutí, pokud v důsledku objektivních okolností již nebude schopno zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek. Moldavsko by mělo mít možnost podat odůvodněnou žádost o změnu programu reforem, včetně případného navržení dodatků. Komise by měla mít možnost své prováděcí rozhodnutí změnit.

(46) Finanční podpora programu reforem by měla být možná i ve formě úvěru. V kontextu finančních potřeb Moldavska je vhodné organizovat finanční pomoc v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 224 finančního nařízení a zřízené uvedeným článkem jako jednotná metoda financování, která by měla zvýšit likviditu dluhopisů Unie a atraktivitu a nákladovou efektivnost emisí Unie.

(47) Je vhodné poskytnout Moldavsku úvěry za vysoce zvýhodněných podmínek s maximální dobou trvání 40 let a nezahájit splácení jistiny před rokem 2034.

(48) Vzhledem k tomu, že finanční rizika spojená s podporou Moldavska formou úvěrů v rámci nástroje jsou srovnatelná s finančními riziky spojenými s úvěrovými operacemi podle nařízení (EU) 2021/947, rezervy na finanční závazky z úvěrů podle tohoto nařízení by se měly tvořit ve výši 9 % v souladu s článkem 214 finančního nařízení a prostředky pro tvorbu rezerv by měly pocházet z krytí přiděleného zeměpisnému programu sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947.

([6]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ze dne 14. května 2024 o zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu (Úř. věst. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([8]) Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

(49) Rezervy na finanční závazky vyplývající z úvěrů podle tohoto nařízení by se měly tvořit ve výši 9 %, přičemž tuto míru je třeba přezkoumávat přinejmenším každé tři roky ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost. Komisi je svěřena pravomoc přijmout akt v přenesené pravomoci podle čl. 31 odst. 5 čtvrtého pododstavce nařízení (EU) 2021/947.

(50) Aby bylo zajištěno, že Moldavsko bude disponovat počátečními finančními prostředky na provádění prvních reforem, mělo by mít přístup až k 18 % celkové částky stanovené v nástroji po odečtení doplňkové podpory, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci, a rezervy na půjčky ve formě předběžného financování v závislosti na dostupnosti finančních prostředků a na dodržení předběžných podmínek pro podporu v rámci nástroje.

(51) Při poskytování podpory Unie Moldavsku je nezbytné zaručit flexibilitu a programovatelnost. Moldavsko by mělo každých šest měsíců a nejpozději dva měsíce po uplynutí lhůty pro plánované splnění kroků stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvaluje program reforem, předkládat řádně odůvodněnou žádost o uvolnění finančních prostředků. Za tímto účelem by měly být finanční prostředky v rámci nástroje uvolňovány podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu v závislosti na dostupnosti finančních prostředků, a to na základě žádostí o uvolnění finančních prostředků předložených Moldavskem a poté, co Komise ověří uspokojivé splnění jak obecných podmínek týkajících se makrofinanční stability, řádného řízení veřejných financí, transparentnosti a dohledu nad rozpočtem, tak příslušných platebních podmínek. Pokud nebude splněna určitá platební podmínka podle orientačního harmonogramu stanoveného v prováděcím rozhodnutí o schválení programu reforem, může Komise zcela nebo částečně zadržet uvolnění finančních prostředků odpovídajících této podmínce, a to na základě metodiky týkající se částečných plateb. K uvolnění příslušných zadržených prostředků by mohlo dojít během příští lhůty pro uvolnění finančních prostředků a až do dvanácti měsíců po původní lhůtě stanovené v orientačním harmonogramu za předpokladu, že budou splněny platební podmínky. Během prvního roku provádění by se tato lhůta měla prodloužit na 24 měsíců od počátečního záporného posouzení.

(52) Odchylně od čl. 116 odst. 2 a 5 finančního nařízení je vhodné stanovit lhůtu pro vyplacení příspěvků do státního rozpočtu počínaje dnem sdělení rozhodnutí schvalujícího výplatu prostředků Moldavsku a vyloučit výplatu úroků z prodlení Komisí Moldavsku.

(53) Komise by měla na žádost Evropského parlamentu v rámci postupu udělování absolutoria poskytnout podrobné informace o plnění rozpočtu Unie v rámci nástroje, zejména pokud jde o provedené audity, včetně zjištěných nedostatků a přijatých nápravných opatření, a o projektech schválených v rámci Investiční platformy sousedství, případně včetně výše spolufinancování Moldavskem, jakož i dalších zdrojů příspěvků, včetně příspěvků z jiných finančních nástrojů Unie.

(54) V rámci omezujících opatření Unie přijatých na základě článku 29 Smlouvy o EU a článku 215 Smlouvy o fungování EU by žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje neměly být přímo ani nepřímo zpřístupněny určeným právnickým osobám, subjektům či orgánům ani v jejich prospěch. Tyto určené subjekty a subjekty, které jsou jimi vlastněny nebo kontrolovány, by proto neměly být z nástroje podporovány.

(55) V zájmu transparentnosti a odpovědnosti by Moldavsko mělo během provádění reforem a investic v rámci nástroje zveřejňovat údaje o konečných příjemcích, kteří obdrželi finanční prostředky přesahující kumulativně ekvivalent 50 000 EUR.

(56) V souladu s finančním nařízením, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ([9]) a nařízeními Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ([10]), (Euratom, ES) č. 2185/96 ([11]) a (EU) 2017/1939 ([12]) mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí, podvodů, korupce, střetů zájmů a dvojího financování, jakož i zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků.

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999, Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([10]) Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([11]) Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([12]) Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(57) Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) by měl mít v souladu s nařízeními (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 zejména pravomoc provádět správní vyšetřování včetně kontrol a inspekcí na místě s cílem zjistit, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie.

(58) V souladu s článkem 129 finančního nařízení by měla být udělena nezbytná práva a potřebný přístup Komisi, OLAFu, Účetnímu dvoru a případně i Úřadu evropského veřejného žalobce, a to i třetími stranami podílejícími se na vynakládání finančních prostředků Unie.

(59) Komise by měla zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie v rámci tohoto nástroje. Vzhledem k dlouhé tradici poskytování finanční podpory Moldavsku i v rámci nepřímého řízení a s ohledem na jeho postupné sbližování se standardy a postupy vnitřní kontroly Unie by se Komise měla do značné míry spoléhat na fungování moldavských vnitrostátních systémů vnitřní kontroly a prevence podvodů. Zejména je třeba neprodleně informovat Komisi a OLAF, případně i Úřad evropského veřejného žalobce, o všech případech podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střety zájmů, které mají vliv na využívání finančních prostředků v rámci tohoto nástroje.

(60) Moldavsko by rovněž mělo neprodleně oznamovat Komisi nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně ji informovat o vývoji správního a soudního řízení. V zájmu sladění osvědčených postupů v členských státech by měla být tato oznámení předkládána elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.

(61) Moldavsko by mělo zavést monitorovací systém, který bude zohledněn v pololetní zprávě o plnění platebních podmínek jeho programu reforem, jež bude přiložena k pololetní žádosti o uvolnění finančních prostředků. Moldavsko by mělo shromažďovat údaje a informace umožňující prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů v souvislosti s opatřeními podporovanými tímto nástrojem a poskytovat k nim přístup.

(62) Komise by měla zajistit, aby byly zavedeny jasné mechanismy monitorování a nezávislého hodnocení s cílem zaručit účinnou odpovědnost a transparentnost při plnění rozpočtu Unie a účinné posouzení pokroku při dosahování cílů tohoto nařízení.

(63) Komise by měla Evropskému parlamentu a Radě předložit výroční zprávu o pokroku při dosahování cílů tohoto nařízení.

(64) Komise by měla provést hodnocení tohoto nástroje po jeho dokončení.

(65) Moldavsko by mělo podporovat svobodné, nezávislé a pluralitní sdělovací prostředky, které posilují a podporují pochopení hodnot Unie a výhod a povinností plynoucích z potenciálního členství v Unii, a činit rozhodné kroky, pokud jde o boj proti zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování. Mělo by rovněž zajistit proaktivní, jasnou a důslednou komunikaci s veřejností, a to i o podpoře Unie. Příjemci finančních prostředků Unie by měli aktivně uvádět původ finančních prostředků Unie a zajistit jejich viditelnost v souladu s Příručkou pro komunikaci a zviditelnění v rámci vnější činnosti Unie.

(66) Provádění nástroje by mělo být rovněž doprovázeno posílenou strategickou komunikací a veřejnou diplomacií za účelem propagace hodnot Unie a zdůraznění přidané hodnoty podpory Unie a přínosů nástroje pro občany Moldavska.

(67) Jelikož cílů tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

(68) Aby finanční prostředky mohly být Moldavsku poskytnuty včas bez zbytečného odkladu, mělo by toto nařízení vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Tímto nařízením se zřizuje Nástroj pro reformy a růst pro Moldavskou republiku (dále jen „Moldavsko“) na období 2025–2027 (dále jen „nástroj“).

2. Nástroj poskytne Moldavsku podporu při realizaci reforem souvisejících s Unií, zejména inkluzivních a udržitelných sociálně-ekonomických reforem a reforem týkajících se základních zásad procesu rozšíření, v souladu s hodnotami Unie, a při realizaci investic za účelem provádění programu reforem Moldavska.

3. Není-li v tomto nařízení stanoveno jinak, použije se na provádění tohoto nástroje nařízení (EU) 2021/947.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1) „dohodou o nástroji“ ujednání uzavřené mezi Komisí a Moldavskem, které stanoví zásady finanční spolupráce mezi Moldavskem a Komisí podle tohoto nařízení; toto ujednání představuje dohodu o financování ve smyslu čl. 114 odst. 2 finančního nařízení;

2) „rámcem politiky rozšíření“ celkový politický rámec pro provádění tohoto nařízení vymezený Evropskou radou a Radou, který zahrnuje revidovanou metodiku rozšíření, dohody zakládající právně závazný vztah s Moldavskem, rámce pro jednání, jimiž se v příslušných případech řídí přístupová jednání s kandidátskými zeměmi, jakož i usnesení Evropského parlamentu, relevantní sdělení Komise, případně i na téma právního státu, a společná sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku;

3) „smlouvou o úvěru“ smlouva uzavřené mezi Unií a Moldavskem, která stanoví podmínky úvěrové podpory v rámci nástroje;

4) „programem reforem“ ucelený, soudržný a hierarchizovaný soubor cílených reforem a prioritních investičních oblastí v Moldavsku, včetně platebních podmínek ukazujících uspokojivý pokrok nebo dokončení souvisejících opatření, a orientační harmonogram jejich provádění;

5) „opatřeními“ reformy a investice stanovené v programu reforem podle kapitoly III;

6) „platebními podmínkami“ podmínky pro uvolnění finančních prostředků, jež mají podobu pozorovatelných a měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků, které má Moldavsko učinit a které jsou stanoveny v programu reforem podle kapitoly III;

7) „operací kombinování zdrojů“ operace podporovaná z rozpočtu Unie, která kombinuje nevratné formy podpory z rozpočtu Unie s vratnými formami podpory od rozvojových či jiných veřejných finančních institucí, včetně exportních úvěrových agentur, anebo od komerčních finančních institucí a investorů;

8) „konečným příjemcem“ osoba nebo subjekt, kteří jsou příjemci finančních prostředků v rámci nástroje; u té části finančních prostředků, která je poskytována jako finanční pomoc, se konečným příjemcem rozumí státní pokladna Moldavska; u té části finančních prostředků, která je poskytována prostřednictvím Investiční platformy sousedství, se konečným příjemcem rozumí dodavatel, poskytovatel, zhotovitel nebo subdodavatel provádějící investiční projekt;

9) zásadou „významně nepoškozovat“ zásada, že nejsou podporovány ani vykonávány hospodářské činnosti, které v relevantních případech významně poškozují některý environmentální cíl ve smyslu článku 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ([13]);

10) „Investiční platformou sousedství“ jedna z regionálních investičních platforem uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947.

Článek 3

Cíle nástroje

1. Obecné cíle nástroje jsou:

a) podporovat proces rozšíření tím, že bude urychleno dosažení souladu s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie („*acquis*“) prostřednictvím přijetí a provádění reforem v zájmu dosažení budoucího členství v Unii;

b) podporovat postupnou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie;

c) urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci hospodářství Moldavska s Unií;

d) podporovat dobré sousedské vztahy s členskými státy a partnery Unie zapojenými do procesu rozšíření a mezilidské kontakty.

2. Zvláštní cíle nástroje jsou:

a) dále posilovat základy procesu rozšíření, včetně právního státu a základních práv, fungování demokratických institucí, včetně depolarizace, veřejnou správu a plnění hospodářských kritérií; to zahrnuje prosazování nezávislosti justice, zvyšování bezpečnosti a stability, posilování boje proti podvodům a všem formám korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, vlivu oligarchů a nepotismu, proti organizované trestné činnosti, přeshraniční trestné činnosti, praní peněz a financování terorismu, jakož i daňovým únikům, daňovým podvodům a vyhýbání se daňovým povinnostem; větší dodržování mezinárodního práva; posílení svobody a nezávislosti sdělovacích prostředků a akademické svobody; boj proti nenávistným výrokům; vytváření prostředí příznivého pro občanskou společnost a podporu sociálního dialogu; prosazování rovnosti žen a mužů, uplatňování genderového hlediska a posilování postavení žen a dívek, prosazování práv dětí, zákazu diskriminace a tolerance; zajišťování a posilování dodržování práv uprchlíků a osob patřících k menšinám, včetně národnostních menšin a Romů, jakož i práv LGBTI osob;

b) pokročit na cestě vedoucí k plnému sladění Moldavska se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, včetně omezujících opatření Unie;

c) pomoci zmírňovat výzvy, které přináší útočná válka Ruska proti Ukrajině a pokusy o destabilizaci Moldavska, bojovat proti dezinformacím, hybridním hrozbám a zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování, zejména ze strany Ruska, namířeným proti svrchovanosti, demokratickým procesům a institucím Moldavska a proti Unii a jejím hodnotám;

d) pokročit při harmonizaci vízových politik s Unií;

e) posilovat účinnost veřejné správy, budovat kapacity a investovat do administrativních pracovníků v Moldavsku; zajišťovat přístup k informacím, veřejnou kontrolu a zapojení občanské společnosti do rozhodovacích procesů; podporovat transparentnost, odpovědnost, strukturální reformy a řádnou správu věcí veřejných na všech úrovních, a to i pokud jde o pravomoci v oblasti dohledu nad rozdělováním veřejných prostředků a přístupem k nim a provádění příslušných šetření, jakož i v oblasti správy veřejných financí, zadávání veřejných zakázek a kontroly státní podpory; podporovat iniciativy a subjekty, které se podílejí na podpoře a prosazování mezinárodní spravedlnosti v Moldavsku;

([13]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

f) urychlit přechod Moldavska ke klimaticky neutrální udržitelné ekonomice podporující začlenění, která bude schopna odolávat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí a snižovat jeho strategickou závislost diverzifikací zdrojů energie, mimo jiné zlepšením propojení s členskými státy a partnery Unie zapojenými do procesu rozšíření, s cílem dosáhnout energetické bezpečnosti a nezávislosti;

g) podporovat hospodářskou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie, zejména prostřednictvím posílených obchodních a investičních toků a odolných hodnotových řetězců;

h) podporovat větší integraci do jednotného trhu Unie prostřednictvím lepší a udržitelné konektivity v souladu s transevropskými sítěmi za účelem posílení dobrých sousedských vztahů a mezilidských kontaktů;

i) urychlit inkluzivní a udržitelnou ekologickou transformaci na klimatickou neutralitu do roku 2050 v souladu s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou pro Evropu a při zahrnutí všech hospodářských odvětví, zejména zemědělství a energetiky, včetně přechodu na dekarbonizované, klimaticky neutrální a oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu, a současně zajistit, aby byla při investicích dodržována zásada „významně nepoškozovat“;

j) podporovat digitální transformaci a digitální dovednosti coby nástroj udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu;

k) podněcovat inovace, výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem v zájmu podpory ekologické a digitální transformace a podporovat místní průmyslová odvětví se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky;

l) posilovat kvalitní vzdělávání, odbornou přípravu, rekvalifikaci a rozšiřování dovedností na všech úrovních se zvláštním zaměřením na mladé lidi, včetně boje proti nezaměstnanosti mladých lidí, předcházení odlivu mozků a podpory zranitelných komunit, včetně uprchlíků, dále podporovat politiky zaměstnanosti, včetně pracovních práv, v souladu s evropským pilířem sociálních práv a bojovat proti chudobě;

m) podporovat činnosti zaměřené na zlepšení povědomí moldavských občanů o přínosech procesu přistoupení k Unii, mimo jiné prostřednictvím komunikačních kampaní.

Článek 4

Obecné zásady

1. Podporu z nástroje řídí Komise způsobem, který je v souladu s hlavními zásadami a cíli hospodářských reforem stanovenými v dohodě o přidružení mezi Unií a Moldavskem a v politice rozšíření Unie.

2. Spolupráce v rámci nástroje se zakládá na potřebách a prosazuje zásady účinnosti rozvoje, totiž odpovědnost Moldavska za priority rozvoje se zaměřením na jasné podmínky a hmatatelné výsledky, inkluzivní partnerství se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti a transparentnost a vzájemná odpovědnost. Tato spolupráce je založena na účinném a efektivním přidělování a využívání zdrojů.

3. Do oblasti působnosti nástroje nespadá poskytování makrofinanční pomoci.

4. Podpora z nástroje je dodatečná a doplňuje podporu poskytovanou z jiných programů a nástrojů Unie. Činnosti způsobilé pro financování podle tohoto nařízení mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie, pokud tato podpora nepokrývá tutéž nákladovou položku a je zajištěn vhodný dohled a rozpočtová kontrola. Komise zajišťuje doplňkovost a součinnost mezi nástrojem a jinými programy Unie, aby se zabránilo zdvojování pomoci a dvojímu financování.

5. Komise a členské státy na podporu doplňkovosti, soudržnosti a účinnosti svých opatření vzájemně spolupracují a usilují o to, aby se zabránilo zdvojování pomoci a zajistila se součinnost mezi pomocí podle tohoto nařízení a jinými formami pomoci, včetně integrovaných finančních balíčků skládajících se z financování vývozu i rozvoje poskytovaného Unií, členskými státy, třetími zeměmi, mnohostrannými a regionálními organizacemi a subjekty, jako jsou mezinárodní organizace a relevantní mezinárodní finanční instituce, agentury a dárci ze zemí mimo Unii, v souladu se zavedenými

zásadami pro posilování operativní koordinace v oblasti vnější pomoci, mimo jiné posílenou koordinací s členskými státy na místní úrovni. Tato koordinace na místní úrovni zahrnuje pravidelné a včasné konzultace a časté výměny informací po celou dobu provádění nástroje.

6. Činnosti v rámci nástroje zohledňují a prosazují demokracii, lidská práva a rovnost žen a mužů, postupně dosahují souladu se sociálními, klimatickými a environmentálními normami Unie, v příslušných případech zohledňují zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí, snižování rizika katastrof, ochranu životního prostředí a zachování biologické rozmanitosti, a to případně i prostřednictvím posuzování dopadů na životní prostředí, podporují pokrok v dosahování cílů udržitelného rozvoje Organizace spojených národů a prosazují integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Tyto činnosti předcházejí vzniku uvízlých aktiv a řídí se zásadami „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“, jakož i strategií začleňování udržitelnosti, která je základem Zelené dohody pro Evropu. Alespoň 37 % nevratné finanční podpory, včetně rezerv, poskytované investičním projektům schváleným v rámci Investiční platformy sousedství se přidělí na cíle v oblasti klimatu.

7. Moldavsko a Komise zajistí, aby v průběhu přípravy programu reforem a při provádění nástroje byly zohledňovány a prosazovány genderová rovnost, uplatňování hlediska genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska. Moldavsko a Komise přijmou vhodná opatření k zamezení jakékoli diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Komise podá zprávu o těchto opatřeních v rámci pravidelného podávání zpráv na základě akčních plánů pro rovnost žen a mužů.

8. Nástroj nepodporuje činnosti a opatření, které jsou neslučitelné s vnitrostátním plánem Moldavska v oblasti energetiky a klimatu, jeho vnitrostátně stanoveným příspěvkem podle Pařížské dohody a jeho ambicí dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, ani činnosti nebo opatření, které podporují investice do fosilních paliv nebo mají významné nepříznivé účinky na životní prostředí, klima nebo biologickou rozmanitost, ledaže jsou tyto činnosti a opatření nezbytně nutné k dosažení cílů nástroje, zejména čl. 3 odst. 2 písm. c), a současně zohledňují možné přechodné mechanismy a sledují střednědobou až dlouhodobou energetickou strategii pro zajištění energetické bezpečnosti. Tyto přechodné mechanismy musí v relevantních případech doprovázet vhodná opatření, aby se těmto nepříznivým účinkům zamezilo či předešlo nebo se omezily a pokud možno kompenzovaly.

9. Komise v souladu se zásadou inkluzivního partnerství v příslušných případech usiluje o zajištění demokratické kontroly formou konzultací, které vláda Moldavska povede s moldavským parlamentem, místními orgány v souladu s vnitrostátním právním řádem Moldavska a s relevantními zúčastněnými stranami, a které zahrnují sociální partnery, občanskou společnost a v relevantních případech zranitelné skupiny, uprchlíky a všechny případné menšiny a komunity, aby se mohli podílet na utváření koncepce a provádění činností způsobilých pro financování v rámci nástroje a případně na souvisejících procesech monitorování, kontroly a hodnocení. Cílem těchto konzultací je odrážet pluralitu společnosti Moldavska. Nadto Komise zajistí, aby občanská společnost v Moldavsku, včetně nevládních organizací, mohla Komisi prostřednictvím vhodných stálých kanálů přímo oznamovat veškeré nesrovnalosti týkající se financování nebo konečných příjemců.

10. Komise v úzké spolupráci s členskými státy a Moldavskem zajišťuje plnění závazků Unie směřujících k větší transparentnosti a odpovědnosti při poskytování podpory, mimo jiné podporou zavádění a posilování systémů vnitřní kontroly a politik boje proti podvodům. Komise zveřejní informace o objemu a rozdělení podpory prostřednictvím srovnávacího přehledu nástroje uvedeného v článku 24. Moldavsko zveřejňuje aktuální údaje o konečných příjemcích, kteří dostávají finanční prostředky Unie na provádění reforem a investic v rámci nástroje, jak je popsáno v článku 20.

Článek 5

Podmínky podpory ze strany Unie

1. Podmínkou podpory v rámci nástroje je, že Moldavsko prosazuje a respektuje účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, svobodných a spravedlivých voleb, svobodných, nezávislých a pluralitních sdělovacích prostředků, nezávislosti justice a právního státu, a zaručuje dodržování všech povinností v oblasti lidských práv, včetně práv osob patřících k menšinám.

2. Komise sleduje plnění podmínek stanovených v odstavci 1 před uvolněním finančních prostředků Moldavsku v rámci nástroje, včetně předběžného financování, a po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, přičemž řádně zohledňuje rámec politiky rozšíření. Komise v rámci procesu monitorování rovněž přihlíží k příslušným doporučením mezinárodních subjektů, jako je Rada Evropy a její Benátská komise nebo Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

3. Zjistí-li Komise, že některé z podmínek uvedených v odstavci 1 nejsou splněny, přijme za tímto účelem rozhodnutí, a zejména zadrží uvolnění finančních prostředků uvedených v článku 19, bez ohledu na to, zda jsou splněny platební podmínky uvedené v článku 10. Komise o svém rozhodnutí informuje Evropský parlament a Radu.

KAPITOLA II

FINANCOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ

Článek 6

Provedení

1. Nástroj je podpořen zdroji z Nástroje NDICI – Globální Evropa ve výši 520 milionů EUR ve formě nevratné podpory a maximální částkou 1 500 milionů EUR ve formě půjček. Výše půjček není součástí částky záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení (EU) 2021/947.

2. Nevratná finanční podpora se financuje na období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2027 z krytí přiděleného zeměpisnému programu sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947. Zahrnuje rezervy na úvěry ve výši 135 milionů EUR, podporu poskytovanou Unií na projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství, jak je uvedeno v čl. 18 odst. 2, a doplňkovou podporu, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Toto financování se provádí v souladu s nařízením (EU) 2021/947.

Rozhodnutí o uvolnění podpory podle čl. 19 odst. 3 ve formě půjček se přijímají v období od 1. ledna 2025 do 30. června 2029.

3. Uvolňování pomoci Unie řídí Komise způsobem, který je v souladu s hlavními zásadami a cíli reforem stanovenými v programu reforem. Všechny finanční prostředky, s výjimkou doplňkové podpory uvedené v odstavci 2 a zdrojů uvedených v odstavci 6, se poskytují ve dvou splátkách ročně na základě dokončení nezbytných reforem ve stanovených termínech, jak bylo dohodnuto v programu reforem a schváleno v prováděcím rozhodnutí Komise.

4. Alespoň 25 % úvěru uvolněného Moldavsku poskytne Moldavsko na investiční projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství, jedné z regionálních investičních platforem uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947. Tuto povinnost, jakož i podrobná pravidla a zásady jejího provádění, podrobně upravuje dohoda o nástroji. Nesplnění této povinnosti vede k pozastavení dalších operací v rámci tohoto nástroje a k vymáhání uvedených částek od Moldavska, jak je uvedeno v článku 19 tohoto nařízení.

5. Doplňková podpora odpovídá nejméně 20 % celkové nevratné finanční podpory uvedené v odstavci 2.

6. Částka až do výše 1 % nevratné podpory uvedené v odstavci 2 může být použita na technickou a administrativní pomoc při provádění nástroje, jako jsou přípravné akce, monitorování, kontrola, audit a hodnocení, které jsou nezbytné pro řízení tohoto nástroje a dosahování jeho cílů, zejména pokud jde o studie, setkání odborníků, školení, konzultace s orgány Moldavska, konference, konzultace s místními orgány v souladu s vnitrostátním právním řádem Moldavska a příslušnými zúčastněnými stranami, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, informační a komunikační činnosti, včetně informačních činností pro širokou veřejnost, a informování o politických prioritách Unie, pokud souvisejí s cíli tohoto nástroje, na výdaje související se sítěmi IT zaměřenými na zpracování a výměnu informací, na nástroje informačních technologií na korporátní úrovni, jakož i na veškeré další výdaje v ústředí a v delegaci Unie na administrativní a koordinační podporu nezbytnou pro nástroj. Výdaje mohou pokrývat rovněž náklady na činnosti podporující transparentnost a na další činnosti, jako například kontrolu kvality a sledování projektů nebo programů na místě, a náklady na vzájemné poradenství a odborníky na posuzování a provádění reforem a investic.

7. V zájmu maximalizace mezinárodní podpory mohou dárci přispívat k provádění nástroje prostřednictvím vnějších účelově vázaných příjmů ve smyslu čl. 21 odst. 2 finančního nařízení.

Článek 7

Pravidla týkající se způsobilosti osob a subjektů, původu dodávek a materiálů a omezení v rámci nástroje

1. Odchylně od článku 28 nařízení (EU) 2021/947 se mohou zadávacího řízení a řízení o udělení grantů, jejichž předmětem jsou činnosti financované v rámci nástroje, účastnit mezinárodní a regionální organizace a všechny fyzické osoby, které jsou státními příslušníky níže uvedených zemí nebo území, nebo právnické osoby, které jsou v těchto zemích a na těchto územích skutečně usazeny:

a) členské státy, Moldavsko, kandidátské země a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru;

b) země, jež při zohlednění velikosti jejich ekonomiky poskytují Moldavsku podporu na úrovni srovnatelné s úrovní podpory, kterou poskytuje Unie, a pro které Komise stanovila reciproční přístup k vnější pomoci na území Moldavska.

2. Reciproční přístup uvedený v odst. 1 písm. b) může být udělen na omezenou dobu alespoň jednoho roku, přizná-li země způsobilost za stejných podmínek subjektům z Unie a subjektům ze zemí způsobilých v rámci nástroje.

Komise rozhodne o recipročním přístupu po konzultaci Moldavskem.

3. Veškeré dodávky a materiály financované a pořízené v rámci tohoto nástroje musí pocházet z některé ze zemí uvedených v odst. 1 písm. a) a b), ledaže tyto dodávky a materiály nelze získat za přiměřených podmínek v žádné z těchto zemí. Kromě toho se použijí pravidla týkající se omezení stanovená v odstavci 6.

4. Pravidla způsobilosti podle tohoto článku se nevztahují na fyzické osoby a ani jim nekladou omezení týkající se státní příslušnosti, pokud jsou tyto osoby zaměstnané způsobilým dodavatelem, poskytovatelem, zhotovitelem nebo případně subdodavatelem nebo jsou s nimi jinak smluvně vázány, s výjimkou případů, kdy jsou omezení týkající se státní příslušnosti založena na pravidlech stanovených v odstavci 6.

5. U činností, které spolufinancuje subjekt nebo které jsou prováděny v přímém řízení nebo v nepřímém řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení, se kromě pravidel stanovených podle tohoto článku použijí rovněž pravidla platná pro dané subjekty, případně včetně omezení stanovených v odstavci 6 tohoto článku a řádně zohledněných v dohodách o financování a smluvních dokumentech podepsaných s těmito subjekty.

6. Pravidla způsobilosti a pravidla týkající se původu dodávek a materiálů stanovená v odstavcích 1 a 3 a pravidla týkající se státní příslušnosti fyzických osob stanovená v odstavci 4 mohou být omezena s ohledem na státní příslušnost, zeměpisnou polohu nebo povahu právních subjektů účastnících se zadávacích řízení, jakož i na zeměpisný původ dodávek a materiálů, pokud:

a) jsou taková omezení nezbytná vzhledem ke zvláštní povaze nebo cílům dané činnosti nebo konkrétního postupu udělování, nebo pokud jsou nezbytná pro účinné provedení činnosti;

b) daná činnost nebo konkrétní zadávací řízení mají dopad na bezpečnost nebo veřejný pořádek, zejména pokud jde o strategická aktiva a zájmy Unie, členských států nebo Moldavska, včetně bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity digitální infrastruktury, včetně infrastruktury sítí 5G, komunikačních a informačních systémů a souvisejících dodavatelských řetězců.

7. Uchazeči a zájemci z nezpůsobilých zemí mohou být přijati za způsobilé v případech naléhavosti nebo nedostupnosti služeb na trzích dotčených zemí či území nebo v jiných řádně odůvodněných případech, ve kterých by použití pravidel způsobilosti znemožňovalo nebo výrazně ztěžovalo uskutečnění činnosti.

8. V rámci omezujících opatření Unie přijatých na základě článku 29 Smlouvy o EU a článku 215 Smlouvy o fungování EU nesmějí být žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje přímo ani nepřímo zpřístupněny právnickým osobám, subjektům či orgánům, na něž se vztahují omezující opatření Unie, ani v jejich prospěch. Tyto osoby a subjekty a subjekty jimi vlastněné nebo ovládané nesmí být z nástroje podporovány přímo ani nepřímo, a to ani jako nepřímí vlastníci, subdodavatelé v dodavatelském řetězci nebo koneční příjemci.

Článek 8

Dohoda o nástroji

1. Komise uzavře s Moldavskem dohodu o nástroji k provádění nástroje, která stanoví povinnosti a platební podmínky pro vyplácení finančních prostředků.

2. Tuto dohodu o nástroji doplní smlouva o úvěru v souladu s článkem 15, která obsahuje zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěru. Tato dohoda o nástroji, včetně veškeré související dokumentace, se neprodleně zpřístupní současně Evropskému parlamentu a Radě.

3. Financování bude Moldavsku poskytnuto až poté, co dohoda o nástroji a smlouva o úvěru vstoupí v platnost.

4. Dohoda o nástroji a smlouva o úvěru uzavřená s Moldavskem zajistí splnění povinností stanovených v článku 129 finančního nařízení.

5. Dohoda o nástroji stanoví nezbytná podrobná ustanovení týkající se:

a) závazku Moldavska dosáhnout rozhodujícího pokroku při vytváření pevného právního rámce pro boj proti podvodům a zavést účinnější a účelnější kontrolní systémy, včetně vhodných mechanismů na ochranu oznamovatelů a vhodných mechanismů a opatření k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů, jakož i posílit boj proti praní peněz, organizované trestné činnosti, zneužívání veřejných prostředků, financování terorismu, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým podvodům a daňovým únikům a jinému protiprávnímu jednání s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje;

b) pravidel pro uvolňování, zadržování a snižování finančních prostředků v souladu s článkem 19;

c) podrobných pravidel a povinností Moldavska poskytnout část celkové částky úvěru na investiční projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství podle čl. 6 odst. 4;

d) činností souvisejících s řízením, kontrolou, dohledem, monitorováním, hodnocením, vykazováním a auditem, jakož i s přezkumy systému, vyšetřováním, opatřeními proti podvodům a spoluprací;

e) pravidel pro podávání zpráv Komisi o tom, zda a jak jsou splněny platební podmínky uvedené v článku 10;

f) pravidel pro daně, cla a poplatky podle čl. 27 odst. 9 a 10 nařízení (EU) 2021/947;

g) opatření k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů a povinnosti osob nebo subjektů vynakládajících finanční prostředky Unie v rámci tohoto nařízení neprodleně oznámit Komisi, OLAFu a případně Úřadu evropského veřejného žalobce podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střety zájmů a jiné protiprávní jednání s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje nebo případy, kdy k nim skutečně došlo, a opatření, která byla v jejich důsledku přijata;

h) povinností uvedených v článcích 21 a 22 včetně přesných pravidel a časového rámce pro shromažďování údajů Moldavskem a přístupu Komise, OLAFu, Účetního dvora a případně Úřadu evropského veřejného žalobce k těmto údajům;

i) postupu, který zajistí, aby žádosti o vyplacení úvěrové podpory spadaly do výše dostupného úvěru v souladu s čl. 6 odst. 1;

j) práva Komise poměrně snížit podporu poskytovanou v rámci nástroje a získat zpět jakoukoli částku uvedenou v čl. 6 odst. 1, která byla vynaložena na splnění cílů nástroje, nebo požádat o předčasné splacení úvěru v případech nesrovnalostí, podvodů, korupce nebo střetů zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, které Moldavsko nenapravilo, v případě zrušení kvalitativních nebo kvantitativních kroků nebo v případě závažného porušení povinnosti stanovené v dohodě o nástroji;

k) pravidel a postupů podávání zpráv Moldavskem za účelem sledování provádění nástroje a posuzování dosažení cílů stanovených v článku 3;

l) povinnosti Moldavska předávat Komisi elektronicky údaje uvedené v článku 20.

KAPITOLA III

PROGRAM REFOREM

Článek 9

Předložení programu reforem

1. Za účelem získání podpory podle tohoto nařízení předloží Moldavsko Komisi program reforem na období 2025-2027 založený na klíčových zásadách a cílech sociálně-ekonomických a zásadních reforem stanovených v dohodě o přidružení mezi EU a Moldavskem, dohodnutých v rámci evropské politiky sousedství, a v rámci politiky rozšíření.

2. Program reforem poskytuje zastřešující rámec pro dosažení obecných a zvláštních cílů stanovených v článku 3 a stanoví reformy, které má Moldavsko provést, a investiční oblasti. Program reforem zahrnuje opatření pro provádění reforem v podobě komplexního a uceleného souboru opatření. V oblasti základních zásad procesu rozšíření, včetně právního státu, boje proti korupci včetně korupce na vysoké úrovni, základních práv a svobody projevu, musí program reforem odrážet posouzení obsažená v rámci politiky rozšíření.

3. Program reforem musí být v souladu s nejnovějším rámcem makroekonomické a fiskální politiky předloženým Komisi v rámci hospodářského a finančního dialogu s Unií.

4. Program reforem musí být v souladu s reformními prioritami stanovenými v souvislosti s cestou Moldavska k přistoupení a v dalších příslušných dokumentech, s vnitrostátně stanoveným příspěvkem podle Pařížské dohody a s ambicí dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a podporuje je.

5. Program reforem musí dodržovat obecné zásady stanovené v článku 4.

6. Program reforem musí být připraven inkluzivním a transparentním způsobem a konzultován se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti.

7. Komise vyzve Moldavsko, aby své programy reforem předložilo do 24. června 2025. Jakmile Komise program reforem Moldavska obdrží, předá jej Evropskému parlamentu a Radě.

Článek 10

Zásady financování v rámci programu reforem

1. Nástroj poskytuje pobídky k provádění programu reforem tím, že stanoví platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků. Tyto platební podmínky se vztahují na finanční prostředky podle čl. 6 odst. 1, s výjimkou doplňkové podpory, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Tyto platební podmínky mají podobu měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků. Tyto kroky odrážejí pokrok při provádění konkrétních sociálně-ekonomických reforem a reforem v oblasti základních zásad procesu rozšíření, které souvisejí s dosažením cílů nástroje stanovených v článku 3, v souladu s rámcem politiky rozšíření.

2. Splnění platebních podmínek uvedených v odstavci 1 vede k úplnému nebo částečnému uvolnění finančních prostředků v závislosti na míře jejich splnění.

3. Makrofinanční stabilita, řádné řízení veřejných financí, transparentnost a dohled nad rozpočtem jsou obecné podmínky pro platby, které musí být splněny, aby mohly být finanční prostředky uvolněny.

Finanční prostředky v rámci nástroje nesmějí podporovat činnosti nebo opatření, které narušují svrchovanost a územní celistvost Moldavska.

Článek 11

Obsah programu reforem

1. Program reforem stanoví zejména následující odůvodněné a doložené prvky:

a) opatření představující soudržnou, komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na cíle stanovené v článku 3, včetně strukturálních reforem, investic a případných opatření k zajištění souladu s předběžnými podmínkami uvedenými v článku 5;

b) vysvětlení souladu těchto opatření s obecnými zásadami uvedenými v článku 4, jakož i s požadavky v souladu s článkem 9;

c) vysvětlení toho, jak mají tato opatření dále posílit základní zásady procesu rozšíření, jak je uvedeno v čl. 3 odst. 2 písm. a), včetně právního státu, základních práv a boje proti korupci;

d) orientační seznam investičních projektů a programů určených k diskusi a schválení v rámci Investiční platformy sousedství, včetně příslušných celkových objemů investic a předpokládaných harmonogramů provádění;

e) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k cílům v oblasti klimatu a životního prostředí a jak je zajištěn jejich soulad se zásadou „významně nepoškozovat“;

f) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k digitální transformaci;

g) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k dosažení cílů v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti a cílů v sociální oblasti;

h) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k genderové rovnosti, posilování postavení žen a dívek a prosazování práv žen a dívek;

i) u reforem a investic orientační harmonogram a předpokládané platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků v podobě měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků, jejichž provedení je plánováno do 31. prosince 2027;

j) vysvětlení, jak mají opatření přispět k postupnému a trvalému sbližování se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou, včetně omezujících opatření Unie;

k) vysvětlení, jak mají být prostřednictvím uskutečněných opatření budovány kapacity a prováděny investice do administrativních pracovníků v Moldavsku;

l) opatření pro účinné monitorování a hodnocení programu reforem Moldavskem, včetně navrhovaných měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků a příslušných ukazatelů uvedených v odstavci 2, a pro podávání zpráv o něm;

m) vysvětlení systému Moldavska pro účinnou prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, a střetů zájmů a pro prosazování pravidel kontroly státní podpory a opatření navrhovaných k odstranění stávajících nedostatků v prvních letech provádění programu reforem;

n) u přípravy, a je-li to možné, i u provádění programu reforem shrnutí konzultačního procesu s parlamentem Moldavska, místními orgány v souladu s vnitrostátním právním řádem Moldavska a relevantními zúčastněnými stranami, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a vysvětlení toho, jak je v programu reforem zohledněn jejich příspěvek;

o) plán komunikace a zviditelnění programu reforem pro místní cílové skupiny v Moldavsku;

p) veškeré další důležité informace.

2. Program reforem musí být založen na výsledcích a obsahuje ukazatele pro hodnocení pokroku s ohledem na dosažení obecných a zvláštních cílů uvedených v článku 3 tohoto nařízení. Tyto ukazatele musí ve vhodných a relevantních případech vycházet z mezinárodně dohodnutých ukazatelů a z již dostupných ukazatelů týkajících se politik Moldavska. Ukazatele musí být také v co největším souladu s klíčovými ukazateli výkonnosti obsaženými v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvalují programy reforem pro země západního Balkánu podle nařízení (EU) 2024/1449, a v rámci pro měření výsledků činnosti fondu EFSD+.

Článek 12

Posouzení programu reforem Komisí

1. Komise bez zbytečného odkladu posoudí význam, komplexnost a vhodnost programu reforem Moldavska nebo jakékoli jeho případné změny. Při provádění posouzení jedná Komise v úzké spolupráci s Moldavskem a může vyjádřit připomínky, vyžádat si doplňující informace nebo Moldavsko požádat o přezkum či změnu jeho programu reforem.

2. Pokud jde o cíl stanovený v čl. 11 odst. 1 písm. j) tohoto nařízení, Komise v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU náležitě přihlédne k úloze a příspěvku ESVČ.

3. Při posuzování programu reforem zohlední Komise relevantní dostupné analytické informace o Moldavsku, včetně jeho makroekonomické situace a udržitelnosti jeho dluhu, odůvodnění a prvky poskytnuté touto zemí podle článku 11, dopadů útočné války Ruska proti Ukrajině a pokusů o destabilizaci Moldavska, a jakékoli další relevantní informace, jako jsou informace uvedené v článku 11.

4. Ve svém posouzení Komise zohlední zejména tato kritéria:

a) zda program reforem představuje relevantní, komplexní, soudržnou a přiměřeně vyváženou reakci na cíle stanovené v článku 3 a prvky uvedené v článku 11;

b) zda je program reforem a jeho opatření v souladu s obecnými zásadami uvedenými v článku 4 a požadavky v souladu s článkem 9;

c) zda lze očekávat, že program reforem urychlí pokrok při překonávání sociálně-ekonomických rozdílů mezi Moldavskem a Unií, a tím posílí hospodářský, sociální a environmentální rozvoj Moldavska, podpoří sbližování se standardy Unie, sníží nerovnosti a posílí sociální soudržnost;

d) zda lze očekávat, že program reforem dále posílí základní zásady procesu rozšíření uvedené v čl. 3 odst. 2 písm. a);

e) zda lze očekávat, že program reforem urychlí přechod Moldavska k udržitelné, klimaticky neutrální a inkluzivní ekonomice odolné vůči změně klimatu tím, že zlepší propojení, dosáhne pokroku v oblasti ekologické a digitální transformace, včetně pokroku v oblasti biologické rozmanitosti, sníží strategické závislosti a podpoří výzkum a inovace, vzdělávání, odbornou přípravu, zaměstnanost a rozvoj dovedností a širší trh práce se zvláštním zaměřením na mladé lidi;

f) zda jsou opatření začleněná do programu reforem slučitelná se zásadami „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“;

g) zda program reforem vhodně řeší potenciální rizika v oblasti plnění podmínek a platebních podmínek;

h) zda jsou platební podmínky navržené Moldavskem vhodné a ambiciózní, v souladu s rámcem politiky rozšíření a dostatečně smysluplné a jasné, aby v případě jejich splnění bylo možné uvolnit odpovídající finanční prostředky, a zda jsou navržené ukazatele pro předkládání zpráv vhodné a dostatečné pro sledování pokroku dosaženého při plnění obecných cílů a pro podávání zpráv o něm;

i) zda se očekává, že opatření navrhovaná Moldavskem budou účinně předcházet nesrovnalostem, podvodům, korupci a střetu zájmů, organizované trestné činnosti a praní peněz, odhalovat je a napravovat, jakož i účinně vyšetřovat a stíhat trestné činy týkající se finančních prostředků v rámci nástroje;

j) zda program reforem účinně odráží příspěvky parlamentu Moldavska, jeho místních orgánů v souladu s vnitrostátním právním řádem Moldavska a relevantních zúčastněných stran, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.

5. Pro účely posouzení programu reforem předložených Moldavskem mohou být Komisi nápomocni nezávislí odborníci.

Článek 13

Prováděcí rozhodnutí Komise

1. V případě kladného posouzení v souladu s článkem 12 Komise přijme prováděcí rozhodnutí, jímž schválí program reforem předložený Moldavskem, nebo případně pozměněný program předložený v souladu s článkem 14. Toto prováděcí rozhodnutí se přijímá přezkumným postupem podle čl. 28 odst. 2.

2. Prováděcí rozhodnutí Komise uvedené v odstavci 1 stanoví reformy, které má Moldavsko provést, investiční oblasti, které mají být podporovány, a platební podmínky vyplývající z programu reforem, včetně harmonogramu.

3. Prováděcí rozhodnutí Komise uvedené v odstavci 1 rovněž stanoví:

a) orientační výši celkových finančních prostředků, které má Moldavsko k dispozici po splnění platebních podmínek uvedených v čl. 10 odst. 1, a plánované splátky, které mají být uvolněny, včetně předběžného financování, strukturované v souladu s článkem 11, jakmile Moldavsko dosáhne uspokojivého splnění příslušných platebních podmínek v podobě kvalitativních nebo kvantitativních kroků stanovených v souvislosti s prováděním programu reforem;

b) rozdělení finanční podpory podle splátek na úvěrovou a nevratnou podporu;

c) lhůtu, do které musí být splněny konečné platební podmínky pro reformy;

d) opatření a harmonogram pro monitorování a provádění programu reforem a pro podávání zpráv o něm, a to ve vhodných případech i prostřednictvím demokratické kontroly, jak je uvedeno v čl. 4 odst. 9, a včetně případných opatření nezbytných pro dosažení souladu s článkem 23;

e) ukazatele uvedené v čl. 11 odst. 2 pro posouzení pokroku při plnění obecných a zvláštních cílů uvedených v článku 3.

Článek 14

Změny programu reforem

1. Nebude-li Moldavsko v důsledku objektivních okolností nadále schopno zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek, může navrhnout pozměněný program reforem. V takovém případě může Moldavsko podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu jejího prováděcího rozhodnutí uvedeného v čl. 13 odst. 1.

2. Komise může prováděcí rozhodnutí změnit přezkumným postupem podle čl. 28 odst. 2, zejména s cílem zohlednit změnu dostupných finančních prostředků v souladu se zásadami podle článku 19.

3. Pokud se Komise domnívá, že důvody předložené Moldavskem změnu jejího programu reforem ospravedlňují, posoudí pozměněný program reforem v souladu s článkem 12 a bez zbytečného odkladu může prováděcí rozhodnutí uvedené v čl. 13 odst. 1 změnit přezkumným postupem podle čl. 28 odst. 2.

4. V rámci změny může Komise přijmout harmonogramy platebních podmínek až do 31. prosince 2028.

Článek 15

Smlouva o úvěru, výpůjční a úvěrové operace

1. Za účelem financování podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů je Komise zmocněna jménem Unie vypůjčit si potřebné finanční prostředky na kapitálových trzích nebo od finančních institucí v souladu s článkem 224 finančního nařízení.

2. Komise uzavře s Moldavskem smlouvu o úvěru. Smlouva o úvěru stanoví maximální výši úvěru, dobu dostupnosti a podrobné podmínky podpory v rámci nástroje ve formě půjček. Maximální doba trvání úvěrů je 40 let ode dne podpisu smlouvy o úvěru.

Smlouva o úvěru musí odchylně od čl. 223 odst. 4 finančního nařízení a navíc k prvkům v něm uvedeným obsahovat výši předběžného financování a pravidla pro zúčtování předběžného financování.

3. Smlouva o úvěru se zpřístupní současně Evropskému parlamentu a Radě.

Článek 16

Tvorba rezerv

1. Rezervy na úvěry se tvoří ve výši 9 % z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947 a použijí se jako součást rezerv na podporu podobných rizik.

2. Odchylně od čl. 214 odst. 2 poslední věty finančního nařízení se tvorba rezerv provádí postupně a celá částka bude vytvořena nejpozději při úplném vyplacení úvěrů.

3. Míra tvorby rezerv se přezkoumává nejméně každé tři roky ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost v souladu s postupem podle čl. 31 odst. 5 čtvrtého pododstavce nařízení (EU) 2021/947.

Článek 17

Předběžné financování

1. Moldavsko může poté, co Komisi předloží program reforem, požádat o uvolnění předběžného financování ve výši až 18 % celkové částky předpokládané v rámci nástroje v souladu s čl. 6 odst. 1 po odečtení doplňkové podpory, včetně podpory pro organizace občanské společnosti a technické pomoci, a rezervy na půjčky.

2. Komise může uvolnit požadované předběžné financování po přijetí prováděcího rozhodnutí uvedeného v článku 13 a poté, co vstoupí v platnost dohoda o nástroji a smlouva o úvěru. Finanční prostředky se uvolňují v souladu s čl. 19 odst. 3 první větou a s výhradou dodržení podmínek stanovených v článku 5.

3. Komise rozhodne o časovém rámci pro vyplacení předběžného financování, které může být vyplaceno v jedné nebo více tranších.

Článek 18

Realizace investičních projektů v rámci Investiční platformy sousedství

1. Aby bylo možné těžit z finanční podpory Unie, která má přilákat další investice, jsou investice podporující programy reforem prováděny ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi formou investičních projektů schválených v rámci Investiční platformy sousedství.

2. Po uspokojivém splnění všech příslušných podmínek přijme Komise rozhodnutí, kterým povolí uvolnění finančních prostředků podle čl. 19 odst. 3. Toto rozhodnutí v souladu s čl. 6 odst. 1 stanoví výši finančních prostředků, které mají být poskytnuty ve formě nevratné podpory poskytované Unií na projekty schválené v rámci Investiční platformy sousedství, a výši finanční pomoci ve formě úvěrové podpory, která má být Moldavsku uvolněna. Toto rozhodnutí rovněž stanoví v souladu s poměrem stanoveným v dohodě o nástroji podle čl. 8 odst. 5 písm. c) podíl této úvěrové podpory, který má Moldavsko poskytnout jako spolufinancování projektů schválených v rámci Investiční platformy sousedství.

Článek 19

Posouzení plnění platebních podmínek, zadržování, snížení a přerozdělení finančních prostředků, pravidla pro platby

1. Moldavsko dvakrát ročně podá řádně odůvodněnou žádost o uvolnění finančních prostředků nejpozději dva měsíce po uplynutí lhůty stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise v případě splnění platebních podmínek souvisejících s měřitelnými kvantitativními nebo kvalitativními kroky stanovenými v programu reforem.

2. Komise bez zbytečného odkladu posoudí, zda Moldavsko splnilo podmínky stanovené v článku 5 a zásady financování stanovené v čl. 10 odst. 3 a zda uspokojivě splnilo platební podmínky stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise uvedeném v článku 13. Pokud Komise zjistí, že Moldavsko již nesplňuje platební podmínky, které dříve splňovalo a na jejichž základě Komise již dříve vyplatila finanční prostředky, sníží budoucí platby o odpovídající částku.

Při provádění tohoto posouzení mohou být Komisi nápomocni odborníci, včetně odborníků z členských států. V případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků nebo žádost o platbu obsahuje krok související s kapitolou jednání 32 podle čl. 22 odst. 2, nepřijme Komise rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.

3. Pokud Komise provede kladné posouzení uspokojivého splnění všech příslušných podmínek, informuje Evropský parlament a Radu bez zbytečného odkladu před přijetím rozhodnutí povolujícího uvolnění finančních prostředků odpovídajících těmto podmínkám. Pokud jde o tyto částky, rozhodnutí představuje podmínku uvedenou v článku 10.

4. Pokud u kterýchkoli podmínek podle harmonogramu dospěje Komise k zápornému posouzení, jsou finanční prostředky odpovídající těmto podmínkám zadrženy. Komise o tomto posouzení neprodleně informuje Evropský parlament a Radu. Zadržené částky jsou uvolněny až poté, co Moldavsko v následné žádosti o uvolnění finančních prostředků řádně odůvodní, že přijalo nezbytná opatření k zajištění uspokojivého splnění odpovídajících podmínek.

5. Pokud Komise dospěje k závěru, že Moldavsko nepřijalo nezbytná opatření ve lhůtě 12 měsíců od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 4, sníží částku nevratné finanční podpory a úvěru poměrně k části odpovídající příslušným platebním podmínkám. Během prvního roku provádění platí lhůta v délce 24 měsíců, která se počítá od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 4. Moldavsko může předložit své připomínky do dvou měsíců od doby, kdy mu Komise sdělí své závěry.

6. Úroky z jakékoli částky odpovídající platebním podmínkám nesplněným do 31. prosince 2028 nenáleží Moldavsku a jsou zrušeny nebo případně vyškrtnuty z dostupné částky úvěrové podpory.

7. V případě neoprávněně vyplacených prostředků, zjištěných případů nesrovnalostí nebo vážných obav v souvislosti s nesrovnalostmi, podvody, korupce a střetu zájmů, které mají dopad na finanční zájmy Unie a které Moldavsko nenapravilo, nebo v případě zrušení kvalitativních nebo kvantitativních kroků nebo v případech, kdy se po provedení platby zjistí, že kroky nebyly uspokojivě splněny, nebo v případě závažného porušení povinnosti vyplývající z dohody o nástroji nebo ze smlouvy o úvěru, a to i na základě informací poskytnutých OLAFem nebo zpráv Účetního dvora, může

Komise snížit částku nevratné finanční podpory a vymáhat od Moldavska jakoukoli částku vynaloženou na dosažení cílů nástroje včetně kompenzace, snížit částku úvěru, která má být Moldavsku vyplacena, nebo požádat o předčasné splacení úvěru v souladu se smlouvou o úvěru. Komise před přijetím jakéhokoli rozhodnutí o takovém snížení vyrozumí Evropský parlament a Radu.

8. Odchylně od čl. 116 odst. 2 finančního nařízení začíná platební lhůta uvedená v čl. 116 odst. 1 písm. a) finančního nařízení běžet ode dne sdělení rozhodnutí, jímž se povoluje uvolnění prostředků Moldavsku podle odstavce 3 tohoto článku.

9. Ustanovení čl. 116 odst. 5 finančního nařízení se nepoužije na platby uskutečněné jako finanční pomoc směřující přímo do státní pokladny Moldavska podle tohoto článku a článku 21 tohoto nařízení.

10. Platby nevratné finanční podpory a úvěrů podle tohoto článku se uskutečňují v souladu s rozpočtovými příděly, jak jsou stanoveny v rámci ročního rozpočtového procesu, a v závislosti na dostupných finančních prostředcích. Finanční prostředky se vyplácejí ve splátkách. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více tranších.

11. Částky se vyplácejí na základě rozhodnutí uvedeného v odstavci 3 v souladu se smlouvou o úvěru.

12. Platba podpory v jakékoli výši formou úvěrů vyžaduje, aby Moldavsko podalo žádost o platbu v podobě stanovené ve smlouvě o úvěru a v souladu s ustanoveními dohody o nástroji.

Článek 20

Transparentnost ve vztahu k osobám a subjektům, jimž jsou poskytovány finanční prostředky na provádění programu reforem

1. Moldavsko zveřejňuje aktuální údaje o konečných příjemcích, kteří obdrží finanční prostředky na provádění reforem a investic v rámci nástroje přesahující kumulativně ekvivalent 50 000 EUR za období tří let.

2. V případě konečných příjemců uvedených v odstavci 1 se s náležitým zřetelem k požadavkům na důvěrnost a bezpečnost informací, a zejména na ochranu osobních údajů, zveřejní na internetových stránkách ve strojově čitelném formátu v pořadí podle celkové výše obdržených finančních prostředků tyto informace:

a) v případě právnických osob úplný oficiální název konečného příjemce finančních prostředků a jeho identifikační číslo pro účely DPH nebo daňové identifikační číslo, je-li k dispozici, nebo jiný jedinečný identifikační kód stanovený právními předpisy, které se na danou právnickou osobu vztahují;

b) v případě fyzických osob jméno a příjmení konečného příjemce finančních prostředků;

c) částka, kterou konečný příjemce obdržel, a reformy a investice v rámci nástroje, k jejichž provádění tato částka přispívá.

3. Informace uvedené v odstavci 2 se nezveřejní, pokud by zveřejněním mohla být ohrožena práva a svobody dotčených konečných příjemců nebo by mohly být vážně poškozeny jejich obchodní zájmy. Tyto informace jsou zpřístupněny Komisi.

4. Moldavsko předává Komisi nejméně jednou ročně údaje o konečných příjemcích uvedených v odstavci 1 tohoto článku, a to elektronicky ve strojově čitelném formátu, který bude vymezen v dohodě o nástroji podle čl. 8 odst. 5 písm. l).

KAPITOLA IV

OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE

Článek 21

Ochrana finančních zájmů Unie

1. Při provádění nástroje přijmou Komise a Moldavsko veškerá vhodná opatření na ochranu finančních zájmů Unie, přičemž zohlední zásadu proporcionality a konkrétní podmínky, za nichž nástroj funguje, podmínky stanovené v čl. 5 odst. 1 a podmínky stanovené v dohodě o nástroji, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, střetu zájmů a nesrovnalostem, jejich odhalování a nápravu, jakož i vyšetřování a stíhání trestných činů s dopadem na finanční prostředky poskytované v rámci nástroje. Moldavsko je povinno se zavázat k pokroku při vytváření účinných a efektivních řídicích a kontrolních systémů a zajistit, aby bylo možno získat zpět neoprávněně vyplacené nebo nesprávně použité částky.

2. Dohoda o nástroji stanoví následující povinnosti Moldavska:

a) pravidelně kontrolovat, zda byly poskytnuté finanční prostředky využity v souladu s platnými pravidly, zejména pokud jde o prevenci, odhalování a nápravu podvodů, korupce a střetu zájmů a nesrovnalostí;

b) chránit oznamovatele;

c) přijmout vhodná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, odhalování a zamezení dvojího financování a provádět právní kroky k vymáhání neoprávněně získaných prostředků, a to i v souvislosti s případnými opatřeními pro provádění reforem a investičních projektů nebo programů v rámci programu reforem, a v příslušných případech neprodleně přijmout vhodná opatření k vyřízení žádostí podaných Úřadem evropského veřejného žalobce a příslušnými orgány členských států o vzájemnou právní pomoc ve věci trestných činů s dopadem na finanční prostředky poskytované v rámci nástroje;

d) zajistit pro účely odstavce 1, zejména pro účely kontrol využívání finančních prostředků v souvislosti s prováděním reforem v rámci programu reforem, shromažďování odpovídajících údajů, včetně informací o skutečném vlastnictví, o osobách a subjektech, kterým jsou poskytovány finanční prostředky na provádění opatření programu reforem podle kapitoly III, a přístup k těmto údajům v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými pravidly ochrany údajů;

e) výslovně oprávnit Komisi, OLAF, Účetní dvůr a v příslušných případech Úřad evropského veřejného žalobce k výkonu jejich práv stanovených v článku 129 finančního nařízení.

3. Dohoda o nástroji rovněž stanoví právo Komise úměrně snížit částku nevratné finanční podpory poskytnuté v rámci nástroje a vymáhat od Moldavska, včetně kompenzace, jakoukoli částku vynaloženou na dosažení cílů nástroje a snížit částku úvěru, která má být Moldavsku vyplacena, nebo požadovat předčasné splacení úvěru v souladu se smlouvou o úvěru v případě neoprávněně vyplacených prostředků, zjištěných případů nesrovnalostí nebo vážných obav v souvislosti s nesrovnalostmi, podvodem, korupce a střetu zájmů, které ohrožují finanční zájmy Unie a které Moldavsko nenapravilo, nebo pokud Komise po provedení platby zjistí, že nebyly uspokojivě splněny kroky, nebo v případě závažného porušení povinnosti vyplývající ze smlouvy o úvěru nebo ze smlouvy o úvěru. Při rozhodování o výši vrácení nebo snížení částky nebo o částce, která má být předčasně splacena, Komise dodržuje zásadu proporcionality a zohledňuje závažnost nesrovnalosti, podvodu, korupce nebo střetu zájmů ohrožujícího finanční zájmy Unie nebo porušení povinnosti. Moldavsko dostane příležitost předložit své připomínky před tím, než se provede snížení nebo než je požádáno o předčasné splacení.

4. Osoby a subjekty vynakládající finanční prostředky v rámci nástroje neprodleně oznámí veškerá podezření na podvody, korupci, střet zájmů a nesrovnalosti poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie Komisi a OLAFu.

Článek 22

Úloha vnitřních systémů Moldavska a jeho auditního orgánu

1. Pokud jde o část finančních prostředků z nástroje poskytnutých jako finanční pomoc, může se Komise pro účely kontroly veřejných výdajů spoléhat na auditní orgány v Moldavsku. Ve vhodných případech se Komise rovněž spoléhá na další demokratickou kontrolu podle čl. 4 odst. 9.

2. Program reforem musí v prvních letech svého provádění upřednostnit reformy týkající se kapitoly jednání 32, zejména v oblasti řízení veřejných financí a vnitřní kontroly, jakož i boje proti korupci, dále kapitol jednání 23 a 24, zvláště s ohledem na justici, korupci a organizovanou trestnou činnost, a kapitoly jednání 8, především v oblasti kontroly státní podpory.

3. Moldavsko neprodleně oznámí Komisi veškeré nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně ji informuje o vývoji správních a soudních řízení v souvislosti s těmito nesrovnalostmi. Tato hlášení se podávají elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.

4. Auditní orgány uvedené v odstavci 1 udržují pravidelný dialog s Účetním dvorem, OLAFem a v příslušných případech s Úřadem evropského veřejného žalobce.

5. Komise může provádět podrobné přezkumy systémů s ohledem na plnění rozpočtu Moldavska na základě posouzení rizik a dialogu s auditními orgány uvedenými v odstavci 1 a vydávat doporučení ke zlepšení těchto systémů.

6. Komise může přijímat doporučení Moldavska ve všech případech, kdy příslušné orgány podle jejího názoru nepřijaly nezbytná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, které ovlivnily řádné finanční řízení výdajů financovaných v rámci nástroje nebo u nichž existuje závažné riziko, že by ho ovlivnit mohly, a ve všech případech, kdy zjistí nedostatky ovlivňující koncepci a fungování kontrolního systému zavedeného těmito orgány. Moldavsko tato doporučení provede nebo poskytne odůvodnění, proč tak neučinilo.

KAPITOLA V

MONITOROVÁNÍ, PODÁVÁNÍ ZPRÁV A HODNOCENÍ

Článek 23

Monitorování a podávání zpráv

1. Komise sleduje provádění nástroje a měří dosažení cílů stanovených v článku 3. Sledování tohoto provádění musí být cílené a přiměřené činnostem prováděným v rámci dohody o nástroji a nejsou jím dotčeny požadavky na podávání zpráv stanovené v nařízení (EU) 2021/947. Očekává se, že ukazatele uvedené v čl. 11 odst. 2 přispějí k monitorování nástroje Komisí.

2. Dohoda o nástroji stanoví pravidla a postupy, za nichž má Moldavsko podávat zprávy Komisi pro účely odstavce 1.

3. Komise předkládá Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o pokroku při plnění cílů tohoto nařízení. Výroční zpráva je dvakrát ročně doplněna prezentacemi o aktuálním stavu provádění nástroje.

4. Komise poskytuje výroční zprávu uvedenou v odstavci 3 výboru uvedenému v čl. 28 odst. 1.

5. Komise podá zprávu o pokroku při provádění programu reforem Moldavska v kontextu srovnávacího přehledu nástroje zřízeného podle nařízení (EU) 2024/1449.

Článek 24

Srovnávací přehled výsledků nástroje

Komise zobrazí pokrok v provádění programu reforem ve srovnávacím přehledu nástroje zřízeného podle nařízení (EU) 2024/1449.

Článek 25

Hodnocení nástroje

1. Po 31. prosinci 2027 a do 31. prosince 2031 provede Komise nezávislé hodnocení nástroje ex post. Toto hodnocení ex post posoudí příspěvek Unie k dosažení cílů nástroje.

2. Hodnocení *ex post* využívá zásady osvědčených postupů Výboru pro rozvojovou pomoc OECD a jeho účelem je stanovit, zda byly splněny cíle nástroje, a navrhnout doporučení pro zlepšení budoucích akcí.

3. Komise sdělí poznatky a závěry hodnocení ex post spolu se svými připomínkami a navazujícími opatřeními Evropskému parlamentu, Radě a členským státům. Toto hodnocení ex post může být na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo členských států projednáno. Výsledky slouží jako podklad při přípravě budoucích programů a akcí a při přidělování zdrojů. Toto hodnocení ex post a navazující opatření se zveřejní.

4. Komise do procesu hodnocení financování z prostředků Unie podle tohoto nařízení ve vhodném rozsahu zapojí všechny relevantní zúčastněné strany, včetně Moldavska, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a ve vhodných případech může usilovat o provedení společných hodnocení s členskými státy a jinými partnery s úzkým zapojením Moldavska.

Článek 26

Zprávy Moldavska podávané v rámci hospodářského a finančního dialogu

Moldavsko podává jednou ročně v rámci hospodářského a finančního dialogu zprávu o pokroku dosaženém při plnění reformních úkolů na základě svého programu reforem.

Článek 27

Parlamentní dohled nad nástrojem a jeho kontrola

1. Komise podává příslušným výborům Evropského parlamentu zprávy o provádění nástroje a programu reforem. Komise písemně poskytne Evropskému parlamentu informace o:

a) pokroku při provádění nástroje;

b) posouzení programu reforem;

c) hlavních závěrech zprávy uvedené v čl. 23 odst. 3;

d) případných postupech pro uskutečnění, zadržení a snížení plateb, včetně všech připomínek předložených k zajištění uspokojivého plnění podmínek, a

e) veškerých dalších relevantních prvcích souvisejících s prováděním nástroje.

2. Pravidelný dialog mezi Evropským parlamentem a Komisí se koná nejméně jednou ročně a může probíhat souběžně s geopolitickým dialogem na vysoké úrovni o nástroji NDICI – Globální Evropa.

3. Komise zohlední veškeré prvky vyplývající z názorů vyjádřených v rámci dialogu uvedeného v odstavci 2, včetně případných usnesení Evropského parlamentu.

KAPITOLA VI

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 28

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor zřízený nařízením (EU) 2021/947. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

3. Pokud v případě prováděcích rozhodnutí uvedených v čl. 13 odst. 1 a v čl. 14 odst. 2 výbor nevydá žádné stanovisko, Komise navrhované prováděcí rozhodnutí nepřijme a použije se čl. 5 odst. 4 třetí pododstavec nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 29

Informování, komunikace a propagace

1. Aniž jsou dotčeny požadavky stanovené v nařízení (EU) 2021/947, provádí Komise komunikační činnosti pro finanční podporu plánovanou v programu reforem, mimo jiné prostřednictvím společných komunikačních činností s Moldavskem, aby zajistila viditelnost financování z prostředků Unie. Komise zajišťuje, aby podpora v rámci nástroje byla uznána a bylo o ní informováno prostřednictvím prohlášení o financování. Akce financované v rámci nástroje musí být prováděny v souladu s požadavky na komunikaci a viditelnost u vnějších akcí financovaných Unií a dalšími příslušnými pokyny.

2. Příjemci finančních prostředků Unie aktivně uvádějí původ těchto prostředků a zajišťují jejich viditelnost, případně i vyobrazením loga Unie a uvedením vhodného prohlášení o financování ve znění „financováno Evropskou unií“, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků, tím, že poskytují, ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám, včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti.

3. Informování, komunikace a propagace musí probíhat v přístupném formátu.

Článek 30

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 18. března 2025.

Za Evropský parlament	*Za Radu*
předsedkyně	*předseda*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA